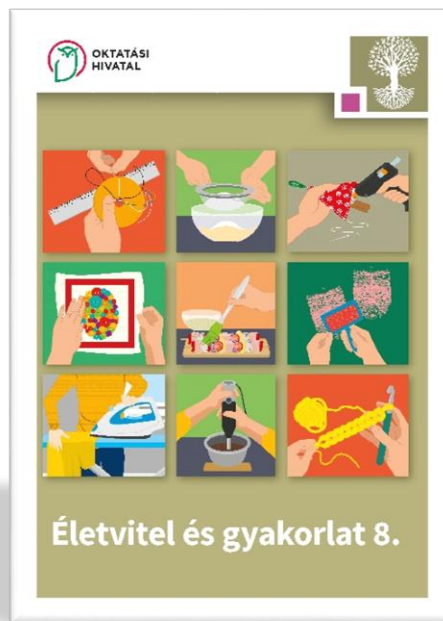

TANÁRI KÉZIKÖNYV

NT-98684 – ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT 8.

A kézikönyv a Széchenyi 2020 Fejlesztési program Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Programjának EFOP-3.2.2-VEKOP-15-2016-00001 számú, „A köznevelés tartalmi szabályozóinak megfelelő tankönyvek, taneszközök fejlesztése és digitális tartalomfejlesztés” című projektje keretében készült. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Szerző

Meszéna Tamásné

Szerkesztő

Meszéna Tamásné

Olvasószerkesztő

Varga Andrea

Sorozatterv, tipográfia

Takács Brigitta

Tördelés

Cseh Krisztina

© 1. kiadás, 2021

© Oktatási Hivatal

Raktári szám: NT-98684/K

Oktatási Hivatal

1055 Budapest, Szalay utca 10-14.

www.oktatas.hu

Felelős kiadó

Brassói Sándor mb. elnök

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	4
A taneszköz koncepciójának bemutatása	4
Néhány szempont az Életvitel és gyakorlat 8. taneszközök használatához:	5
A LECKÉK RÉSZLETES BEMUTATÁSA (ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT 8.)	8
1. fejezet: Textilmunkák (Anyagok alakítása)	8
<i>Kötés</i>	8
<i>Horgolás</i>	8
<i>Szövés</i>	9
<i>Melyiket mivel készítették?</i>	9
<i>Körmönfonás</i>	9
<i>Szövés – szövés-előkészületek – szövés – szövés befejezése</i>	10
<i>Makramé készítése</i>	10
<i>Horgolás – horgolás-előkészületek, horgolás</i>	11
<i>Kokárda készítése</i>	11
<i>Mikulás-zsák készítése</i>	11
<i>Karácsonyi illatos dísz készítése</i>	12
<i>Karácsonyi csillag készítése</i>	12
<i>Húsvéti tojás gombokból</i>	13
<i>Húsvéti tojásfestés</i>	13
<i>Anyák napi képeslap készítése</i>	14
<i>Anyák napi virág</i>	14
2. fejezet: Egyszerű háztartási munkák	15
<i>Konyhai eszközök</i>	15
<i>Konyhai eszközök – ételek, italok</i>	16
<i>Edények használata</i>	16
<i>A tűzhely használata</i>	16
<i>Saslik készítése</i>	16
<i>Rizs készítése</i>	17
<i>Készítsd el a saját pizzádat!</i>	17
<i>Trüffelgolyó készítése</i>	18
<i>Püspökkenyér készítése</i>	18

<i>Töltött sonkatekerics készítése</i>	19
<i>Virslis téasztaláta készítése</i>	20
<i>Magyar nemzeti ételeink</i>	20
<i>Étel melegítése 1, illetve 4 emberre</i>	21
<i>Tartós és romlandó élelmiszerek</i>	21
<i>Főzés 1, illetve 4 emberre</i>	22
<i>Főzés utáni teendők</i>	22
<i>A konyha takarítása</i>	23
<i>A nappali berendezése, díszítése</i>	23
<i>Takarítóeszközök</i>	23
<i>A nappali takarítása</i>	24
3. fejezet: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.....	24
<i>Ruhagondozás</i>	24
<i>Mosás</i>	25
<i>Vasalás</i>	25
<i>Mit és mennyit vehetsz a pénzedért?</i>	25
AJÁNLOTT TOVÁBBI SEGÉDANYAGOK:.....	27

BEVEZETŐ

A taneszköz koncepciójának bemutatása

A középsúlyos értelmi fogyatékos, értelmileg akadályozott tanulók Életvitel és gyakorlat című tantárgya már nevében jelzi, körülhatárolja a tantárgy céljait: az eredményes szocializációra, az önálló életvezetésre való felkészítés gyakorlatorientált módszerekkel.

A tanulók a tanórák során alkalmazott munkafolyamatok közben a környezetükben található különböző anyagokkal, azok tulajdonságaival, a mindennapi életvezetéshez szükséges háztartási eszközökkel, tevékenységekkel ismerkednek meg. A tantárgy fejleszti a manuális képességeket, a finommozgás- és a szem-kéz koordinációt, algoritmus alapján a tevékenységek sorrendjének tervezését, munkafolyamatok önálló végrehajtását, ok-okozati összefüggések megértését, esztétikai érzéküket, környezettudatosságukat és önkifejezésüket.

A taneszköz – a közvetlen tanórai munkán túl – támogatja olyan személyiségjegyek kialakulását, amelyek az iskola befejezését követő új életközegben az eredményes szocializációhoz, munkatevékenységek végzéséhez megfelelő alapot teremthetnek.

Hozzájárul, hogy a tanulóknál kialakuljon az igény a higiénikus, ápoltságos személyes megjelenésre, a harmonikus, esztétikus környezetért végzett felelős életvitelre, a társas kapcsolatok ápolására, valamint a célirányos eszközhasználat által az egyszerűbb önellátási folyamatok önálló elvégzésére.

Hangsúlyos cél, hogy a tanulók gyakorolhassák a társas kommunikáció különböző formáit: segítségkérés, információszerzés, igények, választások megfogalmazása, önkifejezés, köszönet. Fontos szempont a gyűjtemény használatával kapcsolatban a tantárgyi koncentráció minél tágabb spektrumának bevonása a feladatok végrehajtása során. Megjelennek a Környezetismeret, az Ábrázolás, alakítás, a Számolás-mérés és a Mozgásnevelés tantárgyakhoz kapcsolódó, szoros koherenciát mutató témakörök, tevékenységek.

A taneszközök valójában szabadon felhasználható feladatgyűjtemények, melyek elkészítésének legfontosabb szempontjai: a gyakorlati alkalmazhatóság, a képességek szerinti differenciálás, az adaptálhatóság és a többszöri használat lehetőségének megteremtése. A kiadvány különálló lapokból áll, az egyes oldalak kivehetőek, szétvághatóak, elősegítve ezzel a sokoldalú felhasználást. A mellékletben található matricák többször felragaszthatók, így egy-egy feladat többször megoldható, lehetővé téve az ismétlést, támogatva a bevésődést, a kognitív funkciók fejlesztését. A folyamatábrák lehetőséget adnak a minél önállóbb munkavégzésre, a tevékenységek sorba rendezésére, a végrehajtó működés zavarának korrigálására.

A középsúlyos értelmi fogyatékos, értelmileg akadályozott tanulókra jellemző változatos képességstruktúra, egyéni haladási tempó, eltérő kommunikációs eszközrendszer, hullámzó motivációs bázis figyelembevételre fontos része volt a feladatok elkészítésének. A

differenciálás minél könnyebb és változatosabb megvalósítása volt az alapja a témakörökhöz tartozó feladatok koncepciójának, összhangban a kerettanterv ajánlásával.

A taneszköz – igazodva a célcsoport speciális nevelési-oktatási szükségleteihez – nem tartalmaz írott, szöveges instrukciókat; az utasításokat piktogramok segítségével közvetíti a gyűjtemény a tanulók felé. Azokon a lapokon, amelyekhez melléklet tartozik, piktogrammal jeleztük a kapcsolódó melléklet/ek számát – ugyanígy a mellékletben is piktogram mutatja a megfelelő lap számát.

A feladatok olyan tevékenységek megvalósítását támogatják, amelyek középpontjában a tanulók önellátásának, biztonságos munkatevékenységének a lehető legmagasabb fejlettségi szintre emelése áll. Egyszerű, de esztétikus és átlátható, informatív képi világgal, folyamatábrák és feladatok alkalmazásával a differenciálás különféle lehetőségei segítik a tanulói képességprofil sokoldalú fejlesztését – az elemi képességektől a magasabb fokú gondolkodási műveletekig. A gyakorlati feladatok elvégzését folyamatábrák segítik. Ezek differenciálása egyénileg kivitelezhető a tanulók képességstruktúrájának ismeretében.

A tanári kézikönyv segítséget nyújt a különböző témakörökhöz tartozó feladatok differenciálásához, ötleteket kínál a tananyag feldolgozásához, a pedagógusok kreatív feladatvégzéséhez.

Néhány szempont az Életvitel és gyakorlat 8. taneszközök használatához:

Kerettantervi megfeleltetés. Nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy a témakörök és az azokhoz rendelt tartalmak, feladatok összhangban legyenek a kerettanterv vonatkozó előírásaival, az évszakok váltakozásával és az évkör ünnepeivel. Ugyanakkor igyekeztünk olyan alternatívákat is nyújtani, amelyek révén nyitva marad a pedagógus számára a lehetőség, hogy saját csoportjához, tanulóinak előismereteihez, képességeikhez és érdeklődésükhöz igazíthassa a konkrét ismereteket.

A kiadvány felépítése. A tankönyv tartalma lefedi a kerettantervben meghatározott tematikai egységeket: *Textilmunkák, Egyszerű háztartási munkák, Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők, Vásárlás és Anyagok alakítása.* A tematikai egységekhez tartozó témaköröket különböző színekkel különítettük el az átláthatóság és a használhatóság érdekében.

Bár készült hozzá tanmenetjavaslat (ajánlott bejárési útvonal), de az szabadon igazítható a saját helyi tantervhez, éves tanmenethez, akár a sorrendiség újragondolására is van mód, mivel a tartalmak tetszőlegesen rendezhetők, újrafűzhetők. Felhasználásukat ennek megfelelően a pedagógus mérlegelésére bízuk.

A mellékletekhez többféle tevékenység, feladattípus kapcsolódik. Vannak matricázható lapok és hozzájuk tartozó matricák. Valamennyi lap egyoldalas, így a képeket kivágva számos rendező, rendszerező, halmazalkotó, akár játékos feladat (kirakó, memória,

kakukktojás-kereső stb.) végezhető velük. A folyamatábrák lehetőséget adnak a sorba rendezésre.

Kivitelezés, formai-minőségi megfontolások. A tananyag a könnyebb mozgathatóság érdekében egyenként kivethető, rendezhető lapokból áll össze, a mappás kivitelezésnek köszönhetően.

A tankönyv lapjai A/4 méretűek. Így a könnyebb manipulálás, az egyes elemek jobb megfigyelése, valamint a fejezethez tartozó tartalmak egyre bővülő, differenciáltabb feldolgozása, szintetizálása is lehetővé válik.

A lapok fóliázottak. Ezek egyrészt strapabíróbbak, cseppmentesek. Másrészt fontos szempont volt, hogy az újonnan feldolgozandó tananyag keretében – az új ismeret megszilárdítását segítve – többször megismételhető legyen egy-egy feladat. Így a matricák többször is eltávolíthatók és újraragaszthatók, de – a későbbi felidézés eszközeként – meg is őrizhetők az elért teljesítmény rögzítése céljából. Ez hivatott segíteni a későbbi felidézést is. Ugyanígy számos melléklet áll rendelkezésre, melyek változatosan használhatók, ragasztógyurma, bluetech ragasztó segítségével többször és többféleképp rögzíthető-eltávolítható elemek.

A különálló lapokkal elsődleges célunk a differenciálás, az egyéni képességeknek megfelelő tananyag-összeállítás megkönnyítése. Gondoltunk továbbá azokra a tanulókra, akiknek komolyabb nehézséget okoz a figyelemkoncentráció – nekik odaadható csak az az egy lap, amellyel éppen foglalkozniuk kell –, illetve azokra, akiknek finommotoros, téri tájékozódási nehézségük van, vagy a számosság kialakulatlansága miatt okoz nehézséget a hagyományos könyvekben való eligazodás. Javasoljuk, hogy minden tanulónak legyen egy iratrendező mappája, amelyben az általa feldolgozott, számára összeállított lapok gyűjthetők.

Minden lap tetején ikonok jelzik a feldolgozáshoz tartozó legjellemzőbb feladatokat, cselekedtetéseket. A piktogramok egyértelműen megjelölik a feladatok végrehajtását (Ragaszd be!, Beszélj róla!, Figyeld meg!), de természetesen minden feladat tetszés szerint variálható, az adott gyermek képességprofiljának megfelelően.

Az instrukciókat adott esetben kiegészíthetjük a „Tedd rá!” utasítással. Azoknál a gyermekeknél, akik nehezebben tudnak papírral és ceruzával dolgozni (például szem-kéz koordinációs nehézség miatt), a bekarikázós, összekötős feladatokat helyettesíthetjük zsetonránhelyezéssel, egyszerű mutatással.

A nagyszámú és különféle módszertani lehetőségeket nyújtó mellékletek a kísérletezést, a könnyű javítást, továbbá a differenciálást hivatottak szolgálni, amennyiben egyénileg mérlegelhető, hogy melyik tanítványunknak mennyi és milyen elemet készítünk elő manipulálásra. A variálható felhasználással a sztereotíp, mechanikus feladatvégzés megelőzését, illetve a megszerzett tudás általánosítását, a transzfer elősegítését is támogatni kívánjuk.

A döntően színes oldalak grafikáját a korosztályhoz illő stílusban alakítottuk ki, miközben a jól felismerhető, könnyen értelmezhető ábrázolásmód is lényeges szempont volt.

Azon oldalak esetében, ahol szükséges lehet a többszöri gyakorlás, felhasználás előtti fénymásolás javasolt.

Az új ismeretek megjelenítése esetén törekedtünk arra, hogy – a rendelkezésre álló terjedelem figyelembevételével mellett is – lehetőleg egy meghatározó szempont jól körülhatárolható módon jelenjen meg, emelkedjen ki. A gyakorló, tudást szintetizáló céllal szerkesztett oldalakon ugyanakkor változó, az egyéni képességprofilhoz is igazítható az információk mennyiségi és minőségi megjelenítése.

A fő kerettantervi témaköröket megjelenítő fejezeteket különböző színekkel jelöljük. Ez visszaköszön a tartalomjegyzékben is. A tartalomjegyzéket a könnyen érthető kommunikáció szabályaihoz igazodóan szerkesztettük meg, hogy a tanulók gyakorolhassák használatát, ismerkedhessenek jelentőségével. A kollégák munkáját azzal igyekeztünk könnyebbé tenni, hogy az egyes fejezeteknél külön-külön is feltüntetjük, mely mellékletek tartoznak az egyes oldalakhoz. A tankönyv digitalizált verziója online elérhető, letölthető. Ez a képanyag változatosabb felhasználását (interaktív tábla, kivágás, illesztés stb.), vagy akár a sérült oldalak pótlását is lehetővé teszi.

A LECKÉK RÉSZLETES BEMUTATÁSA (ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT 8.)

A Kerettantervben meghatározott fő témakörök – Textilmunkák, Egyszerű háztartási munkák, Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők, Vásárlás, Piktogramok és az Anyagok alakítása – köré építkeznek a tematikai egységek. Mivel a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók esetében a rövid, közép- és hosszú távú ismétlések személyre szabott tervezése alapvető az eredményes tanuláshoz, nem volt cél, hogy a könyvben megjelenő tartalmak sorrendjével egyben a feldolgozási sorrendet is meghatározzuk (vö. a Tanmenetjavaslattal), ezt a pedagógusok szabad választására bízuk.

1. fejezet: Textilmunkák (Anyagok alakítása)

Kötés

A tanulók ebben a fázisban még csak a kötöttárukkal, a kötéssel mint kézimunkafajtával és a hozzá tartozó kellékekkel ismerkednek. A **2.** oldal képeivel dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!

A tanulókból kisebb csoportokat, párokat alakíthatunk, akik egy-egy fonal vastagsághoz keresnek hozzáillő kötőtűt, majd társaiknak bemutatják. Késztermékekről eldönthetik, melyik kötőtűvel készítették.

Kiegészítő feladatok:

1. Gyűjtsenek otthon található kötött kézimunkákat fotózással, amiket interaktív táblán digitálisan bemutathatnak társaiknak.
2. A viselt ruházatuk megfigyeltetése: van-e rajtuk kötött ruhanemű.
3. A kézi és gépi kötés közti különbség bemutatása videofilmen.
4. Kézzel és géppel kötött ruhaneműk 2 csoportba válogatása.
5. Fonalakból színminta, árnyalatsorozat készítése.
6. A kötött ruhaneműk (meleget adnak) időjáráshoz alkalmazkodó viselésének tudatosítása.

Horgolás

A tanulók ebben a fázisban még csak a horgolt tárgyakkal, a horgolással mint kézimunkafajtával, és annak kellékeivel ismerkednek. A **3.** oldal képeivel dolgozunk.

A tanulókból kisebb csoportokat, párokat alakíthatunk, akik egy-egy fonalvastagsághoz keresnek hozzáillő horgolótűt, majd társaiknak bemutatják.

Mellékletek közül felhasználható: M/2

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!

Kiegészítő feladatok:

1. Gyűjtsenek otthon található horgolt kézimunkákat fotózással, amiket interaktív táblán digitálisan bemutathatnak társaiknak.
2. A viselt ruházatuk, környezetük megfigyeltetése: van-e horgolással készült ruhanemű, terítő, egyéb tárgy a környezetükben.
3. Bemutathatjuk az újrahasznosításnak azt a formáját, amikor műanyagból készült szálakkal horgolt használati tárgyak készülnek. Pl.: Fonott kosár műanyag zacskóból <https://hu.pinterest.com/pin/674132637943508923/> (Utolsó letöltés: 2021. 02. 27.)

Szövéss

A 4. oldal képeivel dolgozunk.

A taneszköz szövésssel készült kézimunkákat mutat be.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!

Tanulmányi sétán néprajzi, helytörténeti múzeumban, tájházban megfigyeltethetjük a szövésssel készült tárgyakat, szövésszékeket, a szövéss különféle kelléktárát.

Melyiket mivel készítették?

Az 5. oldal képeivel dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Kösd össze!

Az korábban megismert munkafolyamatok felidézését előzetesen támogassuk meg képekkel, tárgyakkal, bemutatással, azoknál a tanulóknál, akiknek szükségük van az ismétlésre.

- Párosító gyakorlat: Melyik tárgy, ruhanemű, melyik kézimunka-technikával készült?

Differenciálás: Verbálisan nem kommunikáló tanulókkal alternatív kommunikációs eszközök használata. Összekötés vonallal, képráhelyezésssel, tárgyegeyztetésssel stb.

Körmönfonás

A 6–7. oldal képeivel és folyamatábráival dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!, Pattintsd ki!

A körmönfonás kétféle technikájával ismerkedhetnek meg a tanulók a munkafolyamatokat illusztráló folyamatábrák segítségével.

A technika bemutatást, szemléltetést, folyamatos tanári segítségnyújtást igényel.

Használható melléklet: M/1

Videó a körmönfonásról:

https://www.youtube.com/watch?v=ky7Yz2PRLtM&ab_channel=Man%C3%B3Kuck%C3%B3
(Utolsó letöltés: 2021. 02. 27.)

Differenciálás: Verbálisan nem kommunikáló tanulókkal alternatív kommunikációs eszközök használata.

Az a tanuló, aki motoros funkciói miatt nem tudja kivitelezni a feladatokat, válogathat az eszközök között a folyamatábra alapján; készíthetünk számukra a képek kivágásával memóriajátékot.

A fonalakkal, ollóval történő lehetséges balesetek megelőzésére fordítsunk figyelmet!

Szövés – szövés-előkészületek – szövés – szövés befejezése

A 8–10. oldal képeivel és folyamatábráival dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

Differenciálási lehetőség: Az a tanuló, aki motoros funkciói miatt nem képes kivitelezni a feladatokat, válogathat fonalakat, kézimunkákat, gombokat megadott szempontok alapján, vagy gyakorolhat csomókötést, cipzárhúzást, tépőzárhasználatot.

Bemutatással segítsük az önálló munkavégzést. A fonalak vastagsága, merevsége lehetőséget ad finommotorikus fejlettségbeli különbségek differenciálására. A szövés előkészületeit a gyengébb finommotorikus fejlettségű tanulók is végezhetik.

Makramé készítése

A mellékletek közül használható az M/2.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

A folyamatábrán bemutatott képek segítségével dolgozunk.

- A tanulók előrajzolt képek mentén gyakorolják a munkafázisokat, lépéseket.
- Egyéni tervezésre, kivitelezésre is adhatunk lehetőséget a tanulók képességei alapján. (A függődísz állhat eltérő számú elemből) A fonal, a színek választása is lehet az egyéni ízlésformálás eszköze.

További ötletek:

https://www.youtube.com/watch?v=WKWGA8I4rLM&ab_channel=FonalLak.hu (Utolsó letöltés: 2021. 02. 27.)

<http://www.kreativvagyok.hu/karkotok/makrame-alapcsomok/>

(Utolsó letöltés: 2021. 02. 27.)

Horgolás – horgolás-előkészületek, horgolás

A **12–15. oldal** képeivel, folyamatábráival dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

A mellékletek közül használható az M/2.

A horgolás technikájával ismerkedhetnek meg a tanulók a munkafolyamatokat illusztráló folyamatábrák segítségével.

A technika bemutatást, szemléltetést, folyamatos tanári segítségnyújtást igényel.

Videó a horgolásról: [https://www.youtube.com/watch?v=-e -](https://www.youtube.com/watch?v=-e-GWblcpl&ab_channel=Csin%C3%A1ldmagad-%C3%B6tletek-DIYIdeasHungarian)

[GWblcpl&ab_channel=Csin%C3%A1ldmagad-%C3%B6tletek-DIYIdeasHungarian](https://www.youtube.com/watch?v=-e-GWblcpl&ab_channel=Csin%C3%A1ldmagad-%C3%B6tletek-DIYIdeasHungarian) (Utolsó

letöltés: 2021. 02. 27.)

Differenciálás: Verbálisan nem kommunikáló tanulókkal alternatív kommunikációs eszközök használata.

Az a tanuló, aki motoros funkciói miatt nem tudja kivitelezni a feladatokat, válogathat az eszközök között a folyamatábra alapján; készíthetünk számukra a képek kivágásával memóriajátékot.

A fonalakkal, horgolótűvel történő lehetséges balesetek megelőzésére fordítsunk figyelmet!

Kokárda készítése

A **16–17. oldal** képeivel, folyamatábráival dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

A mellékletek közül használható az M/3.

A technika bemutatást, szemléltetést, folyamatos tanári segítségnyújtást igényel.

A hozzávaló anyagok beszerzése tanári előkészítéssel vagy otthonról hozott anyagokkal történhet.

- A lap bemutatja a szükséges hozzávalókat, majd az önálló elkészítést segíti a folyamatábra képsora. Hívjuk fel a figyelmet a balesetveszélyre (ujjak becsípése) és elhárításának lehetőségeire.
- Az elkészült kokárdát viselhetjük az ünnep alkalmával.

Mikulás-zsák készítése

A **18. oldal** képeivel, folyamatábráival és az M/4-es melléklet képeivel dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

A hozzávaló anyagok (újrhasználított pulóverujj) beszerzése tanári előkészítéssel vagy otthonról hozott anyagokkal történhet.

Differenciálási lehetőség: lehet egyéni ízlés és képességek alapján dekorálni.

Ötletek: Az elkészített művekből lehet kiállítást szervezni, osztálytermet dekorálni, vagy akár iskolai karácsonyi vásárt rendezni, amelynek befolyt összegéből újabb alapanyagokat vásárolhatunk. A tanulóknak is nagy élmény, hogy alkotásaikat központi helyen láthatják, vagy megajándékozhatják szüleiket, családtagjaikat.

A különböző érzékelési csatornák összekötéséhez, integrációjához – mely jó hatással van az idegrendszeri folyamatokra – jó, ha az alkotás folyamata alatt az ünnepkörhöz illő dalokat, zenét hallgatunk.

Karácsonyi illatos dísz készítése

A **19. oldal** képeivel, folyamatábráival és az M/5-ös melléklet képeivel dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

A hozzávaló anyagokat az iskola / a pedagógus biztosítja, valamint otthonról hozott anyagokkal is dolgozhatunk.

A taneszköz bemutatja a szükséges hozzávalókat, a folyamatábra képsora pedig az önálló elkészítést segíti.

A ragasztópisztoly és a tű használatánál hívjuk fel a figyelmet a balesetveszélyre és elhárításának lehetőségeire.

Teret engedhetünk az egyéni kreativitásnak, ha többféle mintájú, színű anyagokkal díszítik a tanulók a munkadarabot, melyek közül saját ízlésüknek megfelelően választhatnak.

Karácsonyi csillag készítése

A **20. oldal** képeivel, folyamatábráival és az M/6-os melléklet képeivel dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

A hozzávaló anyagokat az iskola / a pedagógus biztosítja, valamint otthonról hozott anyagokkal is dolgozhatunk.

A taneszköz bemutatja a szükséges hozzávalókat, a folyamatábra képsora pedig az önálló elkészítést segíti.

A ragasztópisztoly és az olló használatánál hívjuk fel a figyelmet a balesetveszélyre és elhárításának lehetőségeire.

Ötletek: Az elkészített művekből kiállítást lehet szervezni, osztálytermet dekorálni, vagy akár iskolai karácsonyi vásárt rendezni, amelynek befolyt összegéből újabb alapanyagokat vásárolhatunk. A tanulóknak is nagy élmény, hogy alkotásaikat központi helyen láthatják, vagy megajándékozhatják szüleiket, családtagjaikat.

A tanóra alkalmat teremt arra, hogy beszéljünk a karácsonyi ünnepekről, a szokásokról, az otthoni ünneplés módjáról, a karácsonyfa díszítésének különböző esztétikai kérdéseiről.

Húsvéti tojás gombokból

A **21. oldal** képeivel, folyamatábráival és az M/7-es melléklet képeivel dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

A hozzávaló anyagokat az iskola / a pedagógus biztosítja, valamint otthonról hozott anyagokkal is dolgozhatunk.

A taneszköz bemutatja a szükséges hozzávalókat, a folyamatára képsora pedig az önálló elkészítést segíti.

A tű használatánál hívjuk fel a figyelmet a balesetveszélyre és elhárításának lehetőségeire. Az egyéni kreatitásnak oly módon engedhetünk teret, ha többféle gombfajtát (nagyság, szín, forma szerint) és a keretezéshez többféle anyagot biztosítunk, melyek közül saját ízlésüknek megfelelően választhatnak a tanulók.

A tanóra alkalmat teremt arra, hogy a gombfelvarrást gyakoroljuk, valamint arra is, hogy a feleslegessé vált anyagok újrahasznosításáról beszéljünk.

Az a tanuló, aki motoros funkciói miatt nem tudja kivitelezni a varrási feladatot, válogathat, végezhet csoportosítást a gombokból különféle szempontok szerint.

A tanóra alkalmat teremt arra, hogy beszéljünk a húsvéti ünnepekről, a szokásokról, az otthoni ünneplés módjáról, a húsvéti díszítések különböző esztétikai kérdéseiről.

A különböző érzékelési csatornák összekötéséhez, integrációjához – mely jó hatással van az idegrendszeri folyamatokra – jó, ha az alkotás folyamata alatt az ünnepekhez illő dalokat, zenét, húsvéti locsolóverseket hallgatunk.

Húsvéti tojásfestés

A **22. oldal** képeivel, folyamatábráival és az M/8-as melléklet képeivel dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

A hozzávaló anyagokat az iskola / a pedagógus biztosítja, valamint otthonról hozott anyagokkal is dolgozhatunk.

A taneszköz bemutatja a szükséges hozzávalókat, a folyamatábra képsora pedig az önálló elkészítést segíti.

A tűzhely, az ecet használatánál hívjuk fel a figyelmet a balesetveszélyre és elhárításának lehetőségeire. Az egyéni kreativitásnak oly módon engedhetünk teret, ha többféle színű festéket biztosítunk, melyek közül saját ízlésüknek megfelelően választhatnak a tanulók.

Bátran igazítsuk, differenciáljuk a feladatokat a tanulóink tudásához, képességeihez. Megfigyelési, illetve manipulálási lehetőség a képekkel, valamint gyűjtött hűsvéti képekkel, mintákkal: azonosítás, csoportosítás, halmazalkotás az adott tudásszinthez, elsajátítandó ismeretekhez igazodóan (tavaszi ünnepkörök).

Ötletek: Formák felismerése, megnevezése, csoportosítása forma, méret és szín szerint. Kisebb-nagyobb, hosszabb-rövidebb.

Anyák napi képeslap készítése

A **23. oldal** képeivel, folyamatábráival és az M/9-es melléklet képeivel dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

A hozzávaló anyagokat az iskola / a pedagógus biztosítja, valamint otthonról hozott anyagokkal is dolgozhatunk.

A taneszköz bemutatja a szükséges hozzávalókat, a folyamatábra képsora pedig az önálló elkészítést segíti.

Bátran igazítsuk, differenciáljuk a csoportos feladatokat tanulóink tudásához, képességeihez.

A feladat célja: A bemutatott mintadarabok segítségével minél önállóbb tevékenység, munkavégzés kialakítása, tevékenységek sorba rendezésével az ok-okozati, következtető gondolkodás fejlesztése, munkafolyamatok átláthatóságának támogatása.

A feladat célja: Az *Anyák napja* ünnepkörhöz kötődő kép készítése, ráhangolódás az ünnepre.

A tű és az olló használatánál hívjuk fel a figyelmet a balesetveszélyre és elhárításának lehetőségeire. Az egyéni kreativitásnak oly módon engedhetünk teret, ha többféle sablon közül (kisebb, nagyobb, egyszerűbb) választhatnak a tanulók.

Anyák napi virág

A **24. oldal** képeivel, folyamatábráival és az M/9-es melléklet képeivel dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

A hozzávaló anyagokat az iskola / a pedagógus biztosítja, valamint otthonról hozott anyagokkal is dolgozhatunk.

A taneszköz bemutatja a szükséges hozzávalókat, a folyamatára képsora pedig az önálló elkészítést segíti.

Az egyéni ízlésnek oly módon engedhetünk teret, ha többféle színű, mintájú, vastagságú fonal közül választhatnak a tanulók. Az ügyesebbek több szál virágot is készíthetnek, melyeket aztán csokorba rendezhetünk.

A tanóra alkalmat teremt arra, hogy beszéljünk az anya-gyerek kapcsolatról, az anyák napjáról, az ünnephez kapcsolódó szokásokról. A tanulóknak is nagy élmény, hogy az elkészült alkotással megajándékozhatják édesanyjukat, családtagjukat.

Ötletek: Az elkészített művekből kiállítást lehet szervezni, osztálytermet dekorálni, a gyerekek megajándékozhatják szüleiket, családtagjaikat.

A különböző érzékelési csatornák összekötéséhez, integrációjához – mely jó hatással van az idegrendszeri folyamatokra – jó, ha az alkotás folyamata alatt a tavaszhoz és tavaszi ünnepekhez kapcsolódó dalokat, zenét hallgatunk.

2. fejezet: Egyszerű háztartási munkák

Konyhai eszközök

A **25. oldal** segítségével dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!

Tanulmányi séta alkalmával megfigyelhetjük a háztartási gépeket az üzletekben (Media Markt, Euronics stb.): árukat, kínálatot, márkákat.

Memóriajáték: A képek sokszorosításával, laminálásával kártyás párosító memóriajátékot készíthetünk.

Gyűjtsenek otthon található konyhai eszközöket fotózással, amiket interaktív táblán digitálisan bemutathatnak társaiknak, beszélhetnek róla, melyik mire való, milyen ételek készítésekor használjuk.

Fontos beszélgetni a tanulókkal az elektromos eszközök használati utasításáról, a biztonságos üzemeltetés módjáról.

A tanulók le is rajzolhatják az otthoni eszközöket használat közben. Beszélgethetünk az egy háztartásban élők szerepeiről, munkamegosztásáról, az eszközökhöz tartozó legalapvetőbb feladatokról, higiénés szabályokról, tisztításuk, karbantartásuk módjáról.

Konyhai eszközök – ételek, italok

A **26. oldal** képeivel dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!

A főzős, étel-ital készítő órákon visszacsatolhatunk erre az anyagra.

Konyhai eszközökkel és ételekkel, italokkal párosító játékot játszhatunk. Főfogalom köré halmazba rendezést végezhetünk.

További ötletek: Konyhafelszerelés- (vas-edény) bolt felkeresése.

Edények használata

A **27–30. oldal** képei alapján dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Kösd össze!

A tanulók tapasztalataira, az eszközről való előzetes ismereteire építsünk. A mikrohullámú sütő, az indukciós főzőlap, a mosogatógép, fagyasztó stb. használatához szükséges piktogramok értelmezése.

Egészségmegőrzés, balesetvédelem, az eszköz használati útmutatójának megismertetése, értelmezése.

A tűzhely használata

A **31. oldal** képei, folyamatábrái alapján dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

Egészségmegőrzés, balesetvédelem, az eszköz használati útmutatójának megismertetése, értelmezése. Az eszköz bemutatása, kipróbálása a valóságban.

Saslik készítése

A **32. oldal** képei, folyamatábrái és az M/10 melléklet használatával dolgozhatunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

A higiénés és balesetvédelmi szabályokra következetesen hívjuk fel a figyelmet.

Valamennyi konyhai tevékenység előtt és után vannak előkészítő (anyagbeszerzés, tisztítás stb.) és utómunkálatok (elpakolás, mosogatás, takarítás). Meg kell ismertetni a tanulóval, hogy milyen tevékenységek előzik meg az adott étel, ital elkészítését, valamint ha befejezte a munkáját, milyen feladatai maradnak.

Differenciálás: Verbálisan nem kommunikáló tanulók mutatással, gesztusokkal, képkártyák használatával fejezhetik ki magukat. Korongráhelyezéssel lehet a feltett kérdésekre a válaszokat megadni.

A feladat célja: Folyamatábra segítségével minél önállóbb tevékenység, munkavégzés kialakítása, tevékenységek sorba rendezésével az ok-okozati, következtető gondolkodás fejlesztése, munkafolyamatok átláthatóságának támogatása.

Tantárgyi koncentráció: kommunikáció, környezetismeret, számolás-mérés, olvasás-írás.

Ötletek: Élelmiszerek csoportosítása, szeletek, darabok megszámlálása, mennyiségek egyeztetése, az időtartam megfigyelése, az óra használata. Ezeknél a tevékenységeknél szerepeket oszthatunk ki a tanulók között: eszközfelelős, receptfelelős, időfelelős, kóstoló, szeletelő, tálaló. A szerepkörök elősegítik a szociális kompetenciát, a kooperációs készséget, különösen autizmus spektrum zavarban érintett tanulóknál.

Szeletelés, elosztás, tálalás gyakorlásának lehetősége. A maradékok tárolásának megbeszélésekor visszacsatolhatunk a hűtő használatánál tanultakra.

Egyéni ízlésre lehetünk tekintettel a nyársakra fűzött ételek szabad megválasztásával.

Rizs készítése

A **33. oldal** képei, folyamatábrái és az M/11 melléklet használatával dolgozhatunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

A higiénés és balesetvédelmi szabályokra következetesen hívjuk fel a figyelmet.

Valamennyi konyhai tevékenység előtt és után vannak előkészítő (anyagbeszerzés, tisztítás stb.) és utómunkálatok (elpakolás, mosogatás, takarítás). Meg kell ismertetni a tanulóval, hogy milyen tevékenységek előzik meg például a rizsfőzést, illetve ha befejezte a munkáját, milyen feladatai maradnak. Az ételkészítés kapcsán beszélgethetünk az egészséges táplálkozásról, a különböző rizsfajtákról, a különböző kultúrák étkezési szokásairól.

Készítsd el a saját pizzádat!

A **34. oldal** képei, folyamatábrái és az M/12–13 melléklet használatával dolgozhatunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Pattintsd ki!

A tanulók tapasztalataira építsünk!

Utalhatunk a különböző ízlésekre, szokásokra, ki milyen feltételekkel szereti a pizzát. További ötletek: beszélhetünk a vitaminok szerepéről, vendéglátásról, az esztétikus kivitelezésről, tálalásról és az ételek, italok illedelmes elfogyasztásáról, a különböző kultúrák étkezési szokásairól, a pizzarendelésről, a futárok munkájáról, a házhoz szállítás lehetőségéről.

Trüffelgolyó készítése

A **35. oldal** képei, folyamatábrái és az M/14 melléklet használatával dolgozhatunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

Egyéni ízlésnek, esetleges ételallergiának megfelelő elkészítési módokat is tegyünk lehetővé (pl. laktózmentes tejjel).

Az egészséges táplálkozás, az ételallergiák, érzékenységek figyelembevétele.

A higiénés és balesetvédelmi szabályokra következetesen hívjuk fel a figyelmet.

Valamennyi konyhai tevékenység előtt és után vannak előkészítő (anyagbeszerzés, tisztítás stb.) és utómunkálatok (elpakolás, mosogatás, takarítás). Meg kell ismertetni a tanulóval, hogy milyen tevékenységek előzik meg a főzést, illetve ha befejezte a munkáját, milyen feladatai maradnak.

A feladat célja: Folyamatábra segítségével minél önállóbb tevékenység, munkavégzés kialakítása, tevékenységek sorba rendezésével az ok-okozati, következtető gondolkodás fejlesztése, munkafolyamatok átláthatóságának támogatása.

Differenciálás: Verbálisan nem kommunikáló tanulókkal alternatív kommunikációs eszközök használata; ebben a feladatban lehet mutatással, korongránhelyezéssel és összekötéssel differenciálni a végrehajtást.

További receptek: <https://cookpad.com/hu/kereses/tr%C3%BCffel%20goly%C3%B3>
(Utolsó letöltés: 2021. 02. 28.)

https://www.youtube.com/watch?v=nJFfM5bDBMQ&ab_channel=S%C3%BCtiS%C3%A1ri
(Utolsó letöltés: 2021. 02. 28.)

Püspökkenyér készítése

A **36. oldal** képei, folyamatábrái és az M/15 melléklet használatával dolgozhatunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

Egyéni ízlésnek, esetleges ételallergiának megfelelő elkészítési módokat is tegyünk lehetővé (pl. laktózmentes tejjel).

Az egészséges táplálkozás, az ételallergiák, érzékenységek figyelembevétele.

A higiénés és balesetvédelmi szabályokra következetesen hívjuk fel a figyelmet.

Valamennyi konyhai tevékenység előtt és után vannak előkészítő (anyagbeszerzés, tisztítás stb.) és utómunkálatok (elpakolás, mosogatás, takarítás). Meg kell ismertetni a tanulóval, hogy milyen tevékenységek előzik meg a sütést, illetve ha befejezte a munkáját, milyen feladatai maradnak.

A feladat célja: Folyamatábra segítségével minél önállóbb tevékenység, munkavégzés kialakítása, tevékenységek sorba rendezésével az ok-okozati, következtető gondolkodás fejlesztése, munkafolyamatok átláthatóságának támogatása.

Tantárgyi koncentráció: kommunikáció, környezetismeret, számolás-mérés, olvasás-írás.

Ötletek: Élelmiszerek csoportosítása, mennyiségek mérése, egyeztetése. Ezeknél a tevékenységeknél szerepeket oszthatunk ki a tanulók között: eszközfelelős, receptfelelős, időfigyelő, kóstoló, szeletelő, tálaló. A szerepkörök elősegítik a szociális kompetenciát, kooperációs készséget, különösen autizmus spektrum zavarban érintett tanulóknál.

Visszacsatolhatunk a sütő, a robotgép használatánál tanultakra.

Recept: <https://www.nosalty.hu/recept/puspokkenyer> (Utolsó letöltés: 2021. 02. 28.)

Töltött sonkatekercs készítése

A **37. oldal** képei, folyamatábrái és az M/16 melléklet használatával dolgozhatunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

Egyéni ízlésnek, esetleges ételallergiának megfelelő elkészítési módokat is tegyünk lehetővé (pl. laktózmentes tejjel).

Az egészséges táplálkozás, az ételallergiák, érzékenységek figyelembevétele.

A higiénés és balesetvédelmi szabályokra következetesen hívjuk fel a figyelmet.

Valamennyi konyhai tevékenység előtt és után vannak előkészítő (anyagbeszerzés, tisztítás stb.) és utómunkálatok (elpakolás, mosogatás, takarítás). Meg kell ismertetni a tanulóval, hogy milyen tevékenységek előzik meg a sütést, illetve ha befejezte a munkáját, milyen feladatai maradnak.

A feladat célja: Folyamatábra segítségével minél önállóbb tevékenység, munkavégzés kialakítása, tevékenységek sorba rendezésével az ok-okozati, következtető gondolkodás fejlesztése, munkafolyamatok átláthatóságának támogatása.

Tantárgyi koncentráció: kommunikáció, környezetismeret, számolás-mérés, olvasás-írás.

Ötletek: Élelmiszerek csoportosítása, mennyiségek mérése, egyeztetése. Ezeknél a tevékenységeknél szerepeket oszthatunk ki a tanulók között: eszközfelelős, receptfelelős, időfigyelő, kóstoló, szeletelő, tálaló. A szerepkörök alkalmazása elősegíti a szociális kompetenciát, kooperációs készséget, különösen autizmus spektrum zavarban érintett tanulóknál.

Visszacsatolhatunk a hűtő, a tűzhely használatánál tanultakra.

Recept:

https://www.youtube.com/watch?v=zAbDT5YmVzE&ab_channel=ReceptVide%C3%B3k

(Utolsó letöltés: 2021. 02. 28.)

Virslis téasztaláta készítése

A **38. oldal** képei, folyamatábrái és az M/17 melléklet használatával dolgozhatunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

Egyéni ízlésnek, esetleges ételallergiának megfelelő elkészítési módokat is tegyünk lehetővé (pl. laktózmentes tejtermékekkel).

Az egészséges táplálkozás, az ételallergiák, érzékenységek figyelembevétele.

A higiénés és balesetvédelmi szabályokra következetesen hívjuk fel a figyelmet.

Valamennyi konyhai tevékenység előtt és után vannak előkészítő (anyagbeszerzés, tisztítás stb.) és utómunkálatok (elpakolás, mosogatás, takarítás). Meg kell ismertetni a tanulóval, hogy milyen tevékenységek előzik meg az étel, ital elkészítését, illetve ha befejezte a munkáját, milyen feladatai maradnak.

A feladat célja: Folyamatábra segítségével minél önállóbb tevékenység, munkavégzés kialakítása, tevékenységek sorba rendezésével az ok-okozati, következtető gondolkodás fejlesztése, munkafolyamatok átláthatóságának támogatása.

Tantárgyi koncentráció: kommunikáció, környezetismeret, számolás-mérés, olvasás-írás.

Ötletek: Élelmiszerek csoportosítása, mennyiségek mérése, egyeztetése. Ezeknél a tevékenységeknél szerepeket oszthatunk ki a tanulók között: eszközfelelős, receptfelelős, időfigyelő, kóstoló, szeletelő, tálaló. A szerepkörök elősegítik a szociális kompetenciát, kooperációs készséget, különösen autizmus spektrum zavarban érintett tanulóknál.

Visszacsatolhatunk a hűtő, a tűzhely használatánál tanultakra.

Az ételkészítés alkalmával a terítés lehetőséget ad az irányok gyakoroltatására; végezhetünk szalvétahajtogatást, ami a finommozgás-koordinációt és a téri, vizuális tájékozódást, észlelést, emlékezetet fejleszti. A terítést követően játszhatunk kommunikációs készséget fejlesztő szerepjátékokat. Dramatikus játékok, kommunikációs helyzetgyakorlatok: köszönési, üdvözlési módok, illemszabályok, kínálási formulák. Stílusgyakorlatok: jó barát vendégfogadása, szülők, rokonok, hivatalos személy fogadása.

Magyar nemzeti ételeink

A **39–40 oldal** képeivel és az M/18–21 melléklet használatával dolgozhatunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Pattintsd ki!

A tanulók tapasztalataira építünk!

A feldolgozandó tananyaggal a nemzeti tudatosság, a saját kultúra és gyökerek, hagyományok ápolása a cél.

Utalhatunk a különböző tájak szerinti eltérő ízlésekre, szokásokra, ki milyen erősen, fűszeresen szereti a magyaros ételeket. További ötletek: beszélhetünk a vendéglátásról, a magyaros ételek nemzetközi elismertségéről, az esztétikus kivitelezés jelentőségéről.

Étel melegítése 1, illetve 4 emberre

A **41–42. oldal** képeivel, folyamatábráival dolgozhatunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Óvatosan dolgozz!

A higiénés és balesetvédelmi szabályokra következetesen hívjuk fel a figyelmet.

Valamennyi konyhai tevékenység előtt és után vannak előkészítő (anyagbeszerzés, tisztítás stb.) és utómunkálatok (elpakolás, mosogatás, takarítás). Meg kell ismertetni a tanulóval, hogy milyen tevékenységek előzik meg az étel, ital elkészítését, illetve ha befejezte a munkáját, milyen feladatai maradnak.

A feladat célja: Folyamatábra segítségével minél önállóbb tevékenység, munkavégzés kialakítása, tevékenységek sorba rendezésével az ok-okozati, következtető gondolkodás fejlesztése, munkafolyamatok átláthatóságának támogatása.

Tantárgyi koncentráció: kommunikáció, környezetismeret, számolás-mérés, olvasás-írás.

Visszacsatolhatunk a hűtő, a mikró, a tűzhely használatánál tanultakra.

Az ételkészítés alkalmával a terítés lehetőséget ad az irányok gyakoroltatására; végezhetünk szalvétahajtogatást, ami a finommozgás-koordinációt és a téri, vizuális tájékozódást, észlelést, emlékezetet fejleszt. A terítést követően játszhatunk kommunikációs készséget fejlesztő szerepjátékokat. Dramatikus játékok, kommunikációs helyzetgyakorlatok: köszönési, üdvözlési módok, illemszabályok, kínálási formulák. Stílusgyakorlatok: jó barát vendégfogadása, szülők, rokonok, hivatalos személy fogadása.

Tartós és romlandó élelmiszerek

A **43. oldal** képeivel dolgozhatunk.

- Csoportosítás, válogatás.
- Mit hol tárolunk?

A feladat célja: Megismerkedni az otthoni lakásban található tárolóhelyiségekkel, bútorokkal, tárolási lehetőségekkel; megfigyelni, milyen élelmiszereket hol, hogyan, mennyi ideig tárolhatunk. A szavatosságok értelmezése.

Differenciálás: Verbálisan nem kommunikáló tanulókkal alternatív kommunikációs eszközök használata; ebben a feladatban lehet mutatással, korongrálhelyezéssel és összekötéssel differenciálni a végrehajtást. Melyik élelmiszert melyik helyre teszed, hány napon belül fogyasztod el?

Főzés 1, illetve 4 emberre

A **44. oldal** képeivel, folyamatábráival dolgozhatunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!

A higiénés és balesetvédelmi szabályokra következetesen hívjuk fel a figyelmet.

Valamennyi konyhai tevékenység előtt és után vannak előkészítő (anyagbeszerzés, tisztítás stb.) és utómunkálatok (elpakolás, mosogatás, takarítás). Meg kell ismertetni a tanulóval, hogy milyen tevékenységek előzik meg az étel, ital elkészítését, illetve ha befejezte a munkáját, milyen feladatai maradnak.

A feladat célja: Folyamatábra segítségével minél önállóbb tevékenység, munkavégzés kialakítása, tevékenységek sorba rendezésével az ok-okozati, következtető gondolkodás fejlesztése, munkafolyamatok átláthatóságának támogatása.

Tantárgyi koncentráció: kommunikáció, környezetismeret, számolás-mérés, olvasás-írás.

Visszacsatolhatunk a hűtő, a mikró, a tűzhely használatánál tanultakra.

Az ételkészítések alkalmával a terítés lehetőséget ad az irányok gyakoroltatására; végezhetünk szalvétahajtogatást, ami a finommozgás-koordinációt és a téri, vizuális tájékozódást, észlelést, emlékezetet fejleszt. A terítést követően játszhatunk kommunikációs készséget fejlesztő szerepjátékokat. Dramatikus játékok, kommunikációs helyzetgyakorlatok: köszönési, üdvözlési módok, illemszabályok, kínálási formulák. Stílusgyakorlatok: jó barát vendégfogadása, szülők, rokonok, hivatalos személy fogadása.

Főzés utáni teendők

A **45. oldal** képei segítségével dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!

A feladat célja: Megismerkedni az elpakolás, mosogatás, törölgetés szükségességével, módjával, a biztonsági előírások betartásával, a tisztítószereken található piktogramok értelmezésével.

Különböző felületek takarításának eszközeivel, tisztítószereivel ismerkedünk, és gyakoroljuk használatukat.

A tanóra anyagát természetesen gyakorolhatjuk az étel-ital készítő alkalmak során is.

A konyha takarítása

A **46. oldal** képei és az M/22 melléklet segítségével dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Pattintsd ki!

A feladat célja: Megismerkedni a tisztítószeres fajtáival (pl. szórófejes, adagolós), biztonsági előírások betartása, tisztítószereseken található piktogramok értelmezése.

Különböző felületek takarításának eszközeivel, tisztítószeresekkel ismerkedünk, és gyakoroljuk használatukat.

A tanóra anyagát beépíthetjük az étel-ital készítő alkalmakba is.

A nappali berendezése, díszítése

A **47. oldal** képe és az M/23 és M/26 melléklet segítségével dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Pattintsd ki!

A feladat célja: Az esztétikus környezet igényének felébresztése, megteremtésének lehetőségei, eszközei. Egyéni tervezésre, kivitelezésre is adhatunk lehetőséget a tanulók képességei alapján.

1. Készítsenek fotókat a saját vagy ismerősük otthonában, amiket interaktív táblán digitálisan bemutathatnak társaiknak.
2. Visszautalhatunk a horgolással, szövással készült dísz tárgyak, terítők alkalmazásának lehetőségére a környezetükben.
3. Bútor- és lakberendezési áruház látogatása, lakberendezési katalógusok használata.

Takarítóeszközök

A **48. oldal** képeinek használatával dolgozhatunk.

Kárpitok takarítása, porszívó (robotporszívó) használata, portörölés, felmosás, üvegfelületek tisztítása.

A feladat célja: Megismerkedni a takarítóeszközök és a tisztítószeres fajtáival (pl. szórófejes, adagolós), a biztonsági előírások betartásának fontosságával, a tisztítószereseken található piktogramok értelmezésével.

Különböző felületek takarításának eszközeivel, tisztítószeresekkel ismerkedünk, és gyakoroljuk használatukat.

Valódi tisztítószeres flakonok vagy képek párosítása a hozzájuk tartozó helyiségekkel, felületekkel, takarítandó bútorokkal, lakásrészekkel.

A nappali takarítása

A **49. oldal** képei és az M/22 melléklet segítségével dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Pattintsd ki!

A feladat célja: Megismerkedni a tisztítószeres fajtáival (pl. szórófejes, adagolós), biztonsági előírások betartása, tisztítószereseken található piktogramok értelmezése.

Különböző felületek takarításának eszközeivel, tisztítószereivel ismerkedünk, és gyakoroljuk használatukat.

3. fejezet: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők

Ruhagondozás

Az **50–51. oldal** képei segítségével dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!

Ruhagondozási folyamatok megbeszélése: szennyes ruha tárolása, mosnivaló szétválogatása, mosás, szárítás, vasalás, hajtogatás, tárolás.

Turkálós játék:

Több évszaknak, időjárásnak megfelelő ruházat összekeverése, amiből ki kell válogatni a tanulónak a megfelelő dolgokat.

Érzelmi intelligencia fejlesztése:

Ízlésnek megfelelő öltözködés, divatkatalógusokból kivágott képekkel való játék: Kinek melyik tetszik, nem tetszik? Melyek az egymáshoz illő színek, ruhadarabok?

Differenciálás: Verbálisan nem kommunikáló tanulókkal alternatív kommunikációs eszközök használata; ebben a feladatban lehet mutatással, tárgyegyeztetéssel, korongránhelyezéssel és összekötéssel differenciálni a végrehajtást.

Az évszaknak megfelelő öltözködés fontossága.

Iskolai öltözők, fogasok, polcok, szekrények rendjének közös megbeszélése, azokon a megfelelő ruhaneműk elhelyezése. Praktikus tárolóhely: Melyik ruhát hova tegyük?

- Összepárosító játék: Kösd (tedd) a megfelelő helyre!
- Minta bemutatása után fehérneműk, pólók, pulóverek hajtogatása. Zoknik, kesztyűk párosítása.

Online elérhető ruhahajtogatásos bemutatók megtekintése:

<https://www.rendteremto.hu/%C2%B0blog/ruha-hajtogatás/> (Utolsó letöltés: 2021. 02. 28.)

<https://www.youtube.com/watch?v=37oKFggzwck&feature=share> (Utolsó letöltés: 2021. 02. 28.)

Mosás

Az **52. oldal** képei és az M/27 melléklet segítségével dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Pattintsd ki!

Mosógépek fajtái, biztonságos használatuk szabályai, a mosógépeken és a ruhaneműkön található piktogramok jelentése. A szennyes szétválogatása mosási szempontok alapján: szennyezettség, színek, anyagfajták.

Mosószerfajták és használatuk. A mosószereken található jelölések értelmezése. Öblítőszer, fehérítők, fertőtlenítők szerepe, használata.

Szárítás: teregetés, gépi szárítás.

Jó, ha a tanulóknak lehetőséget teremtünk valódi tevékenységek kipróbálására is.

Differenciálás: Különböző nagyságú, anyagú és nehézségű csipesz használata.

Tantárgyi koncentráció: kommunikáció, olvasás-írás, számolás-mérés.

Vasalás

Az **53. oldal** képei segítségével dolgozunk.

Piktogramok: Figyeld meg!, Beszéljük meg!, Kösd össze!

A vasalók fajtái, biztonságos használatuk szabályai, a vasalókon és a ruhaneműkön található piktogramok jelentése. A különböző anyagok viselkedése a hő hatására.

Jó, ha a tanulóknak lehetőséget teremtünk valódi tevékenységek kipróbálására is.

4. fejezet: Vásárlás, fogyasztóvédelem

Mit és mennyit vehetsz a pénzedért?

Az **54. oldal** képe és az M/28–30 melléklet használható az előkészítésre és a rögzítésre egyaránt.

Teremtünk lehetőséget tanulmányi séta keretében az üzletek bejárására, vásárlói lista alapján az áruk beszerzésére.

Tantárgyi koncentráció: kommunikáció, matematika, környezetismeret.

Ötletek: Színes reklámkatalógusokból tájékozódhatunk a különféle termékek áráról, az akciókról.

Bár nem mindig egyszerű megvalósítani, de menjünk a gyermekekkel boltokba, tapasztalják meg a vásárlást. Készüljünk elő, készítsünk listát, beszéljük meg, mit kell magunkkal vinni.

A feladat célja: Helyes viselkedési szabályok (köszönés) tudatosítása; megbeszélni, mit viszek magammal: pénzt, bevásárlólistát, környezettudatos csomagolóanyagokat, szatyrot.

Nézzessük a kirakatokat, különös élmény lehet az ünnepkörökhöz tartozó dekoráció megfigyelése.

Fogyasztóvédelem, reklamáció lehetőségei.

Kézpénz és bankkártya használata.

AJÁNLOTT TOVÁBBI SEGÉDANYAGOK:

- Csákvári Judit (2017): Vizuális és asszisztív támogatás használata mérsékelt és súlyos intellektuális képességzavarban – előzetes eredmények. In: [s.n.] (szerk.) Személyes tér – közös világ: A Magyar Pszichológiai Társaság XXVI. Országos Tudományos Nagygyűlése: Kivonatkiötet. Budapest, Magyar Pszichológiai Társaság, pp. 21–21
- Szabó Borbála (2006): Ajánlások értelmileg akadályozott gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez. Szövegértés-szövegalkotás. SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest
<http://www.kooperativ.hu/szovegertes/ajanlasok/szovegertes-04.pdf>(Utolsó letöltés: 2021. 02. 28.)
- Csákvári Judit (2006): Ajánlások értelmileg akadályozott gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez. Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák. Budapest, SuliNova Kht., p. 32
- Hatos Gyula (2008): Az értelmi akadályozottsággal élő emberek: nevelésük, életük. APC Stúdió, Gyula
- Dr. Radványi Katalin szerk. (2010): Máské(p)p? Intellektuális fogyatékosággal élő emberek gyógypedagógusainak tankönyve. Budapest, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar
- Speirs, Fiona (2014): Ö.T.V.E.N. Önismeret, Társas Viselkedés és Egészségnevelés. Geobook Hungary Kiadó
- Varga Imre szerk. (2005): Speciális didaktika. Az értelmi akadályozottsággal élő gyermekek tanítása. APC-Stúdió, Szeged

Források

Az egységes szemlélet érdekében az NT-98674, az NT-98651, az NT-98652 és az NT-98655 tanári kézikönyvek felhasználásával készült a Bevezető.